

VEČERNI LIST

Cene po pošti:

za celo leto . K 84—

za pol leta . K 42—

za četrt leta . K 21—

za 1 mesec . K 7—

Za Ljubljano mesečno 7 K

Za inozemstvo mesečno K 12—

Uredništvo in uprava:

Ropitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon štev. 50

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Nova meja z Italijo.

Člen prvi sanmargeritske pogodbe se glasi:

Med Italijo in kraljevino SHS je ugotovljena meja, ki teče z gore Peč, ki je na meji treh držav (Italije, Avstrije in Jugoslavije) do gore Jalovec in od tu dalje po razvodni črti med soško in savsko kotlino od Korena pa do Triglava, potem po razvodju od Bohinja do severoiztočnega pobočja gore Možič, tako da se dotika Vogla, Layševiča in Kuka. Od severno-vzhodnega pobočja Možiča gre meja na vzhodno pobočje Porezna in od tu na zapadno pobočje Blegaša in sicer tako, da ostanejo Davče Jugoslaviji, Novaki pa Italiji. Od tu dalje gre meja na vzhodno pobočje višine Bevk tako, da ostanejo vasi Leskovic, Kupačnica in Savodnje v Jugoslaviji, oba prelaza pri Podlanišču pa Italiji. Od višine Bevk do vasi Hotederšica gre mejna črta tako, da ostanejo vasi Javorji dol, Žiri,

Opale, Hlevišče, Rovte in Hotederšica Jugoslaviji, Praprotno brdo, Vremik, Breznik, Zavratac, Medvedje brdo pa Italiji. Od tu dalje gre meja do vasi Zelše tako, da pušča kraje Planino, Unec, Zelše in Rakel Jugoslaviji. Od Zelše do Čabranke gre meja tako, da pušča Jugoslaviji Dolnje vas, Dolenje jezero in Otok. Dalje se razteza meja do Bičke gore in Plece, tako da ostane Leskova dolina Italiji. Meja gre dalje do Čabranke, ki bo italijanska s kolovozom vred, ki pelje na vzhodni steni Snežnika. Od višine Trstenika gre meja preko višine 817, se obrne od Zidovja, potem vzhodno od Griže in pušča vasi Klano in Brezo Italiji, Studeno pa Jugoslaviji. Od Griže do meje reške države pojde črta do vozne ceste iz Rupe v Kastav in v ovinaku zapadno do vasi Mizeri in Trinajstiči, potem doseže vozno cesto iz Matulj v Kastav in nato severno točko vasi Rubeši.

Slovinci protestirajo proti vsiljeni krivici.

Velik shod v Unionu.

Ljubljana, 14. novembra. Danes ob pol 11. uri dopoldne se je v Unionu vršilo velikansko protestno zborovanje proti krivični pogodbi v S. Margheriti. Za predsednika shoda je bil izvoljen urednik g. Prunk. Udeležba na shodu je bila ogromna. Natlačeno polne so bile galerije in dvorana, in še na stotine ljudi je moralo oditi. Zastopani so bili vsi sloji in vse stranke.

Govoril je v imenu Ljudske stranke posl. Smodej, v imenu Jugoslovanske dem. stranke dr. Fetič, v imenu NSS. dr. Krivec, JSDS. in SKS. sta poslali protestne izjave. Dalje so govorili še: za Gospodarski zvon dr. Oblak, za društvo dobrovoljcev urednik Jelenc, za koroške dobrovoljce Pavlica, za Primorci dr. Fornazarič. Ogorčenje na shodu je bilo velikansko. Sprejete so bile sledeče resolucije:

Jugoslovani vseh političnih strank, zbrani dne 14. novembra 1920 v veliki dvorani hotela »Union«.

protestirajo z vso odločnostjo proti odcepljenju 600 tisoč Jugoslovancev, med temi dve tretjine slovenskega naroda, od Jugoslavije in proti njihovega priklapljenju k Italiji, kakor to predvideva dogovor z dne 10. t. m., izsiljen naši državi v Santi Margheriti Ligure;

izjavljajo neprikrito, da slovenski narod nasilja, s katerim se njegov najzavednejši del proti svoji volji izroča iz enega suženjstva v drugo še huje ter obsoja na gospodarsko, kulturno in politično smrt, ne priznava in ga nikdar ne prizna ter da

ne bo miroval, dokler se ne popravi krivica, storjena s tem dogovorom, ki je najbrutalnejša kršitev samoodločbe narodov in ki kruto nasprotuje od ententnih vesil ponovno in svečano tekmo svetovne vojne podanim izjavam, da se bore za svobodo malih narodov;

pričakujejo, da kompetentni faktorji tega izsiljenega dogovora ne ratificirajo;

opozarjajo italijansko javnost, da ne more biti govora o prijateljstvu med italijanskim in jugoslovanskim narodom, dokler traja to nasilje;

sporočajo zaslužnjem bratom pozdrave in zagotavljajo, da jih nikdar ne zapuste ter jih

pozivljajo, naj neustrašeno vztrajajo v težkem položaju do dne, ko bodo danes že svobodni njihovi bratje tudi njim mogli podati svojo rešilno roko ter jih pritisniti na svoja prsa.

Ta resolucija se ima po sklepu shoda izročiti vladi ter Nj. Vis. prestolonasledniku regentu Aleksandru.

Resolucije so žele velikansko odobravanje. Zborovalci so izjavljali, da te pogodbe narod nikdar ne bo priznal.

S sklepu je predsednik shoda gosp. Prunk pozival navzoče, naj se ob usodni uri svoje zgodovine lotimo dela, ki edino nam bo prineslo rešitev.

Istočasno so se včeraj vršili protestni shodi v raznih mestih Slovenije, dalje v Beogradu, Zagrebu in drugod.

D'Annunzio zaseda Sušak, Baker, Kraljevico, Kastav, otok Krk in ves Kvarner.

LDU Kraljevica, 14. novembra. (ZNU) Po glasovih o sporazumu v S. Margheriti so se pričele nove norosti D'Annunzia na Reki. Ze dolgo časa napovedano okupacijo Kvarnera in okolice Reke namerava namreč D'Annunzio izvesti sedaj. Predvčerajšnjim je izkrcal vojske na otoku Krku. Prejšnji poveljnik, major redne vojske Sacchi, se je obenem s posadko in orožništvom stavil na razpolago D'Annunziu. D'Annunzijevo arditio so pričeli na otoku z ropanjem ter odvajajo ljudem imetje. Naši ljudje beže v Jugoslavijo.

LDU Bakar, 14. novembra. (ZNU) — D'Annunzio je imel predsinočnim vojni svet ter je po končanem vojnem svetu izšla »Vedetta«, ki je prinesla uradno poročilo o okupaciji otokov Krka in Raba in prevzetju uprave teh otokov po reški regenci.

LDU Bakar, 14. novembra. (ZNU) —

Italijanski 74. lombardski polk je imel na Sušaku nekakšno svečanost ter so ob tej priliki odstranili karabinjerji vse hrvatske napise na Jelačićevem trgu. Med italijanskimi rednimi četami je nastalo gibanje, da se pridružijo D'Annunziu. Iz vrst italijanske vojske se čujejo glasovi, da se danes proglasi okupacija Sušaka po D'Annunziu.

LDU Bakar, 14. novembra. (ZNU) — D'Annunzio je izdal proglas na narod, ki poziva v boj za »svete« italijanske pravice. Obenem pravi proglas, da se nikdar ne sme priznati pogodba, sklenjena v S. Margheriti. V proglasu se zahteva, naj se po reški državi izvede aneksija Sušaka, Bakra, Kraljevice, Kastva in vseh kvarnerskih otokov. Obenem pravi proglas, da bodo arditio šli prvi določiti strategične meje, ki bo šla preko Snežnika, Rišnjaka in Bitoraja.

Po porazu.

Kje je Vesnič? D'Annunzio ne priznava.

LDU Rim, 14. nov. (DunKU) Agenzia Stefani poroča: Mornariški minister je izjavil v odgovoru na interpelacijo v zbornici glede govorice o zasedbi Dalmacije, da zadnje brzojavke, ki so došle ministru, še ne poročajo o zasedbi po rednih četah. Baje so D'Annunzijevo prostovoljci zasedli otoka Krk in Rab. Prebivalstvo jih je z navdušenjem sprejelo.

LDU Rim, 14. nov. (DunKU) Agenzia Stefani poroča: Kakor doznajajo listi, je izjavila reška vlada, da ne priznava sklepa v S. Margheriti, ki se je sklenil v odsotnosti zastopnikov Reke.

LDU Beograd, 13. novembra. (ZNU) V četrtek, dne 11. t. m., na večer, je prišla vladi prva brzojavka od dr. Vesniča, da odpotuje 12. t. m. Snoči je ministrstvo predsedništvo dobilo drugo brzojavko, v kateri dr. Vesnič na kratko sporoča, da je sporazum dosežen in da se vrne najkasneje 13. t.

m. ali kadar mu posli dovolijo. Danes popoldne vlada ni dobila nobenega obvestila. LDU Beograd, 13. novembra. (ZNU) Vesti, ki jih danes priobčujejo belgrajski listi o našem porazu v S. Margheriti in o novi jugoslovensko-italijanski zvezi, so povzročile v belgrajskih krogih, političnih kakor meščanskih, zelo mučen vtis. Tudi komunisti se razburjajo. Današnje »Radničke novine« prinašajo članek pod naslovom: »Novi poraz«, v katerem očitajo meščanskim strankam, da so krive poraza, ker so se pred in med vojno preveč naslanjale na entento. V političnih središčih vlada veliko ogorčenje radi izgube, ki jo moramo utrpeti. Zvečer je priredila akademična omladina velike manifestacije. Čuli so se vzkliki proti ententi, zlasti proti Italiji. Sprevod je šel pred konak regenta prestolonaslednika in tam pel narodne himne. Nato so se manifestantje mirno in v redu razšli.

Dr. Rybar o „sporazumu“ z Italijo.

Dopisnik »Jutarnjega lista« v Zagrebu se je razgovarjal z dr. Rybarjem, ki mu je na posamezna vprašanja izjavil, da je pogodba v S. Margheriti porazno delovala nanj in da so bili ti predlogi sporazuma veliko težji kot so jih kdaj predlagali italijanski politiki. Niti in Scialoja nista zahtevala suverenitete nad Zadrom; izguba Zadra je nevarno ogroževanje naše države, ker bo za Italijo važna točka za italijansko ekspanzivno politiko na Balkanu. Niti nam je prepuščal vsaj železnico Sv. Peter — Reka. Izguba te železnice je najtežja točka tega sporazuma, ker je z njo

severo-vzhodni del Jugoslavije izgubil pot na morje, Italija pa je s tem pridobila ogromno gospodarsko prednost. Vojaška zveza z Italijo je smešnost, ker poznamo njeno nezvestobo. Da je priznala Italija našo državo šele sedaj, ni res, saj jo je priznala že s tem, da je podpisala senžermensko mirovno pogodbo. Faktičen pogrešek je bil, da so Slovence izključili od zadnjih pogajanj, ki ne priznamo, kar so sklenili brez nas in proti nam. V tem oziru imamo proste roke. Srbi so pokazali, da so dobri vojaki, a Italijani, da so dobri diplomati. —

Protikršćanska gonja čeških svobodomiselnih strank.

»Občanske Noviny« z dne 9. novembra opisujejo, kako umejo svobodomisleci, ki imajo v rokah mestno občino v Pragi, uveljavljati svoje nazore o svobodi prepričanja v ljudskih šolah. Ze pred daljšim časom je dal magistrat odpeljati vsa sv. razpela iz šol na voze za — smeti. Zdaj so zaprli šolske kapele, staršem pa pošiljajo navodila, kako se proglasi katoličan za brezverca. Iz vseh šol, celo iz otroških vrtcev, so odstranili vse, kar količ kaj spominja na vero. Otrokom, tudi najmlajšim, prepovedujejo molitev in krščanski pozdrav; pozdravljati morajo: »Na zdar, gospodična.« Izginili morajo vse svete podobe, ki se slučajno še kje nahajajo, kakor n. pr. Marijine, Jezusa, dobrega pastirja, angela varuha. Učiteljem je prepovedano pripovedovati otrokom verske zgodbe, posebno o Božiču, o Jezušku v jasliah, ukazano pa je (kakor Japoncem) učiti pozdravne pesmice za jutranjo zarjo in vzhajajoče solnce. Da bi odstranili na lep način katehete iz šol,

so jim nakazali po 160 K plače za razred na leto, izpraznjenih mest pa nič več ne puste zasesti. To vse počenjajo, dasi še ni sklenjen noben zakon države proti katoliški Cerkvi! — Umevno je, da ovira mestno zastopstvo, kolikor more, razvoj katol. telovadnih društev (Orlov); mestnih telovadnic Orlov ne daje v uporabo, pač pa jih odpira judovskim telovadnim društvom »Makabi«. Zastopnikov kršč. soc. ljudske stranke na magistratu je premalo, da bi mogli ovirati to »kulturno« delo svobodomiselnih nasilnikov.

Kdor bi rad doživel tako reformo šol pri nas, naj pomaga, da bo izvoljena dr. Žerjavova kompanija, ki črpa svojo politično in vladarsko modrost ponajveč iz Prage, kjer so ti državnik študirali.

Zato v boj proti demokratom, samostojnim, narodnim socialcem, soc. demokratom in komunistom! Vsi ti se sicer sovražijo med seboj, oboje pa družijo med seboj sovraštvo proti krščanstvu!

Ljudstvo v boju za svoje pravice.

BLAMAŽA LIBERALCEV V BOHINJU.

Včeraj je Bohinjska Bistrica p'vala v demokratskih-liberalnih plakatih, ki so vabili na javni shod liberalne bankirske stranke. Shod se je imel vršiti, da se pokaže večja moč, zunaj na prostem. Govornik je bil dr. Kramer iz Ljubljane ter kandidat liberalnih bankirjev trgovec Grobtek. Sklicatelji so dali prenesti mizo na prosto, »govornika« sta stopicala sem in tja, asistiral sta jima v stopicanju en uradnik in en mesar. Ker pa dva govornika in dva asistenta še ni shod, najmanj pa »javni shod pod milim nebom«, so stopicali dalje in čakali, da bi saj kdo še prišel. Bohinjec pa si je mislil: »Piš' ti mene v uho!« in je odšel na zborovanje Ljudske stranke, kjer se je zbrala velikanska množica ljudstva. Shod Ljudske stranke je bil nad vse pričakovanje sijajen. Tak je bil uspeh bankirskih lepakov v Bohinjski Bistrici.

LIBERALCEM SE SLABO GODI.

Narodnim socialcem so uhajali kandidatje kar po vrsti. Sedaj izjavlja »samostojni« kandidat Rebolj iz Kranja, da noče biti kandidat samostojnih. Demokrati bankirji so tako zanič, da na njih shode nobeden ne pride zraven. Pozna se, da ljudstvo ne mara za te liberalne stranke in da bo šlo v boj za Ljudsko stranko, nositeljico avtonomijo Slovencev.

KOMUNISTIČNI KANDIDATJE NA KRANJSKEM.

Komunisti so na Kranjskem postavili listo, katere nosilec je Marcel Žorga. Dalje kandidirajo profesorja Fabijančiča, dr. Lemeža, Koširja z Jesenic, Ažmana iz Kroke.

Zanimanje za to listo res ni veliko. Delavstvo se povprašuje: Sedaj pa res ne vem, katera lista je bolj za nič, ali socialdemokratska ali komunistovska.

Ljudstvo, pomni, da kapitalistične banke z milijoni denarja podpirajo liberalce!

„Bolni naj zdravega nosi!“ Tako vele liberalci, ki hočejo, naj bedno ljudstvo nosi liberalne kapitaliste in bankirje!

STVAR HRVATSKE LJUDSKE STRANKE V DALMACIJI

izredno dobro uspeva. Dalmatinsko kmetško prebivalstvo je navdušeno za njo. Računajo, da dobi Pučka stranka polovico vseh dalmatinskih glasov in mandatov.

HRV. LJUDSKA STRANKA ODBILA SPO-RAZUM S HRV. ZAJEDNICO.

Hrvatska zajednica je bila ponudila volivni sporazum vsem hrvatskim strankam razen socialistom in demokratom. To se pravi, hotela je spraviti pod en klobuk poleg sebe še ljudsko stranko, radičevce in frankovce. Da je taka družba nemogoča, je jasno. Dejanjsko so tudi vsi povabljeni odklonili vabilo. In sicer radičevci in frankovci kar kratkoinimalo, pučka stranka je pa svojo odpoved mirno utemeljila in naglasila, da s tem ni rečeno, da bi v konstituenti ne hotela sodelovati z državotvornimi decentralističnimi strankami. Da hrv. pučka stranka svoje stvari ni mogla vezati na radičevce in frankovce, je vsakemu otroku jasno. Sodelovanja s Hrvatsko zajednico v konstituenti pa ni odbila. Ravнала je torej popolnoma pravilno. Kljub temu meče sedaj »Hrvat« nanjo ogenj in žveplo, češ, da je ona kriva, da pojdejo Hrvatje razcepljeni v volivni boj. Od stranke, v kateri so pomešani framasoni in najzagrizenejši kulturobniki s katoliškimi župniki, pač ne moremo pričakovati večjega umevanja za načela in politično moralo.

KANDIDATNE LISTE HRVATSKIH KOMUNISTOV.

Radikalni komunisti kandidirajo v Zagrebu: Simo Miljuša, učitelja in pravnik; Tomo Glavača, krojaškega delavca; Živko Cvijića, zasebnega uradnika; razen tega enega dninarja in enega kmeta. Dalje so nositelji njihovih kandidatnih list: v zagrebški županiji Mijo Mlinarić in dr. Zvonimir Švrljuga, v varaždinski Slavko Kaučič in Vojteh Fugina, v belovarski Šimun Cvorić in dr. Ivan Ištvanović, v modruško-reški in liško-krbavski Vladimir Čopić in dr. Zvonimir Švrljuga.

SOCIALISTI V ZAGREBU KANDIDIRAJO:

Vilima Bukšega, vseučiliškega profesorja dr. Miroslava Mikulčića, krojača Ivana Topola, čevljarkega pomočnika Stefana Batta in zasebnega uradnika Simo Katurja.

KDO UBIJA LJUBEZEN DO DRŽAVE?

»Narodna Politika« priobčuje dopis iz Boke Kotorske, ki dokazuje, da se je upravnim metodam, ki so se po zaslugi demokratov uveljavile v naši državi, vsepovsod posrečilo izpremeniti prvotno ljubezen in navdušenje za državo v polno nasprotje. Dopis naglašajo: »Ljudstvo je od vrha do dna nezadovoljno samo s seboj in s svobodo, začena grditi in preklinjati svobodo samo, ki mu je poslala na vrat kliko ljudi, ki pod firmo državne misli rušijo njo samo«. Nato pripoveduje dopis o preganjanju hrvatskega življa. Tako so v selu Skaljari odvedli v zapor župnika Ivo Uccellinija, nečaka kotorskega župnika, in vaškega načelnika Petrovića, češ, da sta v zvezi s špijanžo za Italijo. Dejstvo je pa, da je župnik Uccellini pod prejšnjim režimom podpiral uporno gibanje naših mornarjev, bil njihov zaupnik in zaščitnik in bil zato tudi preganjan. Preiskava proti Uccelliniju in pa Petroviću ni mogla dokazati najmanjšega pregreška in so ju izpustili. Kljub temu je glavništvo župniku dalo ukaz, da naj tekom 24 ur zapusti Boko Kotorsko. Župnik je stvar izročil svojemu škofu, ki je na to osebno nastopil za pravico in resnico. Ljudstvo zahteva le eno: proč z ljudmi, ki so tekom dveh let pogazili vsa pričakovanja in nade, ki jih je gojilo o novi domovini.

DEMOKRATSKI TEROR NA HRVATSKEM.

Kakor smo poročali, so kmetje v Vivodini napadli poverjenika za agrarno reformo Jurija Demetrovića, ki je prišel tje kaj na volivno agitacijo, in njegovega spremljevalca Bradico. Demokratsko časopisje je dvignilo vsled tega silen hrup in demokratje zahtevajo v Belgradu polnomoč proti »temnim silam«, ki hujskajo ljudstvo. Med te »temne sile« pa štejejo v prvi vrsti tudi Ljudsko stranko in imenoma zaupnika v Vivodini Mirkota Lovrišaka. Izzvan po demokratih, priobčuje sedaj župnik Lovrišak v »Narodni Politiki« odprto pismo Juriju Demetroviću, v katerem označuje razloge, iz katerih je došlo do napada. Ti razlogi so tako značilni za način demokratskega postopanja s priprostim ljudstvom, da morejo tudi našemu svetu odpreti oči, kaj nas čaka, ako bi za štalno dobili oblast v roke demokrati. Župnik Lovrišak ugotavlja:

»V Vivodini sta med kmeti samo dva demokratska pristaša. S tema dvema Demetrović seveda ni mogel prirediti shoda. Zato je zaskočil ljudstvo v nedeljo, ko je prihajalo iz cerkve in mu velel, naj ostane pred cerkvijo, na shodu. Ko ljudstvo tega ni hotelo, je zavzel Demetrović zapovedujočo pozo in zagrmel: »Ljudje, mir in tiho, in če bo drugače! Naravno, da je zavrelo v ljudstvu, ki si je dalo duška v napadu na terorističnega demokratskega oblastnika in njegovega spremljevalca. To izzivajoče obnašanje Jurija Demetrovića pa niti oddaleč ni bil edini razlog za ljudsko jezo. Prvič se po Vivodini že ves

čas volivne borbe snopoma brezplačno vsiljuje demokratski ljudski list »Pučka Novine«. Ta list na najnesramnejši način blati vse, kar je ljudstvu drago in vzbuja med ljudmi veliko nevoljo. Potem je demokratsko »Gospodarsko društvo« v Vivodini svojevoljno prodajalo koruzo, sladkor, petroleje in vse drugo blago, ki je prihajalo iz centrale v Zagrebu, da se razdeli med ljudstvo po maksimalnih cenah. Gospodarsko društvo danes nima ne predsednika ne poslovodje ne denarja, a občni zbor se vendar ne skliče, ker se boje polagati račune. Krivce pa ščitijo demokratski oblastniki. Dalje: vivodinska občina je imela do lanskega leta vrlega, poštenega upravitelja, ki pa ni bil demokrat. Tega so demokrati odstavili in vrnili Vivodincem svojega eksponenta. Končno je bil Demetrović v spremstvu demokratske kandidata Bradice, ki je bil pred 14 dnevi na shodu Ljudske stranke v Prekrižu na najbrutalnejši način napadel dr. Šimraka in ga bruhač bogokletstva, hotel ubiti. Isti Bradica je potem isti večer razbil okna na župnišču v Prekrižu in prosto napadel tamkajšnjega župnika. Vse to je iz bilo sodu dno in ljudstvo si je po prejšnjem demokratskem zgledu samo poiskalo zadostne razloge za demokratske žalitve in nasilja. Tako je bilo torej z napadom na demokratskega prvaka Demetrovića v Vivodini, radi katerega ženejo demokrati sedaj tak krik. Po učna zgodba za vsakogar, ki zna misliti!

Kako se dela draginja?

Belgrajska »Politika« poroča: Ministrstvo za pošto in brzojav je potrebovalo prostorov za neki svoj oddelek. Na ponudbo v zakup je bila neka hiša, last belgrajskega podjetnika. Šli so vprašati, koliko bi zahteval najemnine. »Šest tisoč dinarjev mesečno«, je bil odgovor. Zdelo se jim je več nego preveč in so šli iskat kaj boljšega in cenejšega. Obhodili so pol Belgrada, a nikjer nič praznega, vse zasedeno. Vrnili so se k podjetniku. Ta jim je pa zabrusil: »Sedaj stane zakup devet tisoč dinarjev mesečno!« Preplašena pošta je ponudbo ponižno sprejela. Sedaj pa verjemi, kdor more, da nas bo država branila pred draginjo, ko se pred navijanjem cen še sama brani ne more!

Namesto, da bi vlada takega milijonskega »podjetnika« enostavno zaprla, ker navija cene in dela draginjo, se klanja pred njim!

PROTESTANTOVSKA PROPAGANDA V JUGOSLAVIJI.

LDU Belgrad, 13. novembra. (ZNU) Delegati ameriške metodistiške cerkve, ki jim načeluje g. Rewin, so doslej podpirali ustanavljanje protestantskih cerkev v Jugoslaviji. Sedaj namerava ta misija ustanoviti nekaj poljedelskih šol in sicer v Vojvodini. Delegati so že predlagali nekaj posestev, kjer bi se mogle ustanoviti te šole.

LIST ZA VOJAKE.

LDU Belgrad, 13. novembra. (ZNU) Vojni minister je odredil, da se začne še ta mesec izdajati »Vojnički glasnik«, namenjen vojakom, ki bo deloval za prosvetne in narodne namene. List bo urejeval poseben odbor pod vodstvom polkovnika generalnega štaba Petra Markovića. Uradno obvestilo se glasi takole: »V ministru za vojno in mornarico začne tekom tega meseca izhajati »Vojnički glasnik«, list za vojake naše vojske in mornarice. Ta list bo urejeval poseben odbor. Sotrudniki lista morejo biti vojaki, podčastniki in častniki naše vojske in mornarice. Dopisi naj se pošiljajo v Belgrad, ministru za vojno in mornarico (uredništvo »Vojničkoga glasnika«). Spisi, ki bodo tiskani, se bodo honorirali. List bo izhajal dvakrat na mesec.«

JUBILEJ FRANCOSKE REPUBLIKE.

LDU Belgrad, 13. novembra. (ZNU) Povodom proslave 50 letnice proglašitve francoske republike sta jugoslovenski in srancoski vojni minister izmenjala brzojavki.

PROMET S ČRNO GORO.

LDU Belgrad, 13. novembra. (ZNU) Dne 1. junija 1921 se uvede redni promet z avtomobili med Kotorom, Njegušem in Cetinjem ter Cetinjem, Reko, Podgorico in Nikšićem.

SOLUNSKA LUKA.

LDU Belgrad, 13. novembra. (ZNU) Grška vlada je odredila potrebne kredite za otvoritev svobodne cone v solunski luki.

ZA GRŠKI PRESTOL.

LDU Belgrad, 13. novembra. (ZNU) Iz Aten javljajo: Povodom neredov v Atenah pri volivni borbi prinašajo atenski listi novo deklaracijo g. Venizelosa, ki se tiče zveze z Jugoslavijo in izjave bivšega kralja Konstantina. Grški minister za notranja dela Raktivan je izjavil, da se, v kolikor je doslej poučen, bivši kralj Konstantin nikakor noče odpovedati pravicam do grškega prestola.

NEMIRI V BERLINU.

LDU Berlin, 14. nov. (DunKU) Obratni sveti starih in novih komunistov, približno 1300 po številu, so imeli danes dopoldne zborovanje. Naenkrat so došli brezposelni v velikem številu, da bi zase za-

htevali prostost govora. Ker so pričeli groziti, je predsednik obratne skupščine ugodil njihovi želji in brezposelni so pričeli napadati obratne svete in so zahtevali, da se mora takoj preiti k dejanjem. Hrup je postal vedno večji, tako da se je moralo zborovanje zaključiti. Ko so vrveli udeleženci iz poslopja, je prišlo do spopadov, pri čemer je bilo več oseb pretepenih.

ZA SAMOUPRAVO NA IRSKEM.

LDU London, 13. nov. (Reuter.) Pri zborovanju liberalcev v severnem Londonu je imel Asquith govor, v katerem je izjavil: Položaj na Irskem je sramota za angleško vladu in za angleški razum. Značaj tega položaja je zelo nevaren. Po njegovem mnenju je samo ena pot za reševanje tega problema: Ponudba od strani Anglije in od strani Irske sprejem svobodne neovirane samovlade za Irsko.

Politične novice.

+ Za pravice krščansko-socialnega delavstva. Ravnatelj senjske tobačne tovarne italijanaš Nicolich je bil svoj čas iz tovarne izgnan šest krščanskosocialno organiziranih delavcev, ne da bi jim dokazal kako krivdo. Jugoslovenska strokovna zveza v Zagrebu je napravila razne korake, da bi se storjena krivica popravila, a zaman. Sedaj je sklicala Zveza protesten shod, na katerem so sprejeli ostro resolucijo in jo poslali na merodajna mesta. To bo, upajmo, zaleгло.

+ Na čem bomo. Baveč se s Santo Margarito piše »Obzor« med drugim: Od krške deklaracije je med nami senca, ki nas deli na vshod in zapad, na Srbijo in Jugovino — kakor se izraža belgrajska kavarina — in te sence ne moremo na noben način pregnati. V krški deklaraciji, v ženevskem paktu, v sklepih Narodnega večja, v parlamentu, ministru in strankah — povsodi srečujemo ti dve ideji, ki se borita med seboj in katerih nikdo ne zna dovesti v sklad. Ideji Velike Srbije in Jugoslavije se borita dan za dnem, v javnem in zasebnem življenju, na vsakem koraku srečujemo to borbo, ki se pojavlja pod različnimi kretnjami in v raznih oblikah, a je večno tu. Zmagovalci in premaganci se ne morejo spraviti, ne verujejo, ne pozabljajo, ne odpuščajo, a tudi ne odstopajo. Ali nas bo vsaj ta veliki trenotek splošne narodne izgube duševno preobrazil, da bomo spoznali, da drug brez drugega ne moremo živeti in da se moramo zato spraviti? Ni dovolj samo mehanično zedinjenje, a ni dovolj niti izglasovati ustavo; vse to so samo mrtve črke, ako ni enotno skupne volje, da se iz te skupine uničenih, poteptanih, iz suženjstva iztrganih plemen ustvari ena duša — ne z bajoneto in centralizmom, s hegemonijo in politiko Velike Srbije, nego s strpljivostjo Jugoslavije, z enakopravnostjo in pravo demokratizacijo. Morda je danes še prezgodaj o tem govoriti, morda je opojnost do zmag še premočna in samozavest še tako slepa, da ne vidi dogodkov okoli sebe. Zato so bili morda potrebni taki porazi, kakor smo jih doživeli na Koroškem, v Istri in Gorici, da pridemo k sebi, spoznamo svojo slabo notranjo in zunanjo politiko in krenemo s te drče, po kateri drvimoz nizzlo.

+ Nasilje v St. Margheriti. Narodna Politika« piše: »Podrobne vesti o takozvanem »sporazumu« v St. Margheriti dokazujejo, da je italijanska delegacija od jugoslovenskih delegatov pristane na mir enostavno izsilila. Postavila jih je pred izbiro: ali pristati na italijanske pogoje ali pa se pogajanja prekinijo in nastopijo nato vse posledice. Naši delegati so smatrali, da je manjše zlo, sprejeti italijanske pogoje, nego izpostaviti državo novim zakletom in možnostim. Tako se je oktobrski sporazum v St. Margheriti. To se je Italijanom posrečilo, ker so trenotno oni močnejši, a mi slabjši. Toda fizična premoč ne daje opravičenja vsiljenemu miru. Ta oktobrski »sporazum« je osnovan na pravi močnejšega in je obvezen samo dotlej, dokler je močnejši tisti, ki ga je vsilil.«

Dnevne novice.

— Zelezniška konferenca v Mariboru. Dne 10. in 11. novembra so se vršila v Mariboru pogajanja med ljubljanskim in dunajskim obratnim ravnateljstvom in zastopniki Glavnega ravnateljstva južne železnice. Povod pogajanj je bila okolnost, da se vlakovni promet med našo državo in Avstrijo kljub odstranitvi raznih carinskih in prometno-tehničnih ovir, ki so otežkočale uvoz in odvoz tovarov preko Maribora in carinsko opravilo tankaj, ni mogel razviti, ker avstrijska Južna železnica nima ne dovolj osebja ne dovolj strojev, da bi premagala blagovni promet med obema državama in zraven tega še služila mednarodnemu prometu preko Jugoslavije. Uspeh pogajanj je bil ta, da je ljubljansko Obratno ravnateljstvo z ozirom na razpoložljivi stalež vlakovnega osebja in strojev sklenilo pomagati potrebam blagovnega prometa s tem, da se je zavezalo tovarne vlake med Gradcem in Mariborom do vsak čas mogočega preklica voziti s svojimi stroji in spre-

mljati s svojim vlakospremnim osebjem. Naši zastopniki so se v to zavezali tem lože, ker je izza časov močnega vlakovnega prometa v Mariboru toliko vlakovnega osebja na razpolago, da bi mu danes vsled nezadostnega vlakovnega prometa morali odpovedati službo in postaviti na cesto v najneugodnejšem letnem času. Koncesij naši zastopniki niso dali Avstriji nobenih, ker bo Avstrija morala dati za ta vlakovni promet precejšnjo množico premoga in drugih potrebščin. Ukrep je socialno gospodarsko utemeljen, ker bo s tem zagotovljen mnogim našim ljudem zaslužek.

— Vozni red na južni železnici. Obratno ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani objavljajo: Na progi Zidani most - Zagreb j. k. vozita počenši z dnem 18. novembra 1920 osebna vlaka, ki sta vozila dosedaj iz Zagreba j. k. do Brežic in obratno, iz Zagreba j. k. do Zidanega mosta in obratno. Odhod iz Zidanega mosta ob 5. uri 15 min., prihod v Zagreb j. k. ob 7. uri 32 min. V obratni smeri odhod iz Zagreba j. k. ob 12. uri 55 min., prihod v Zidani most ob 15. uri 39 min. Lloyd ekspresni brzovlak Dunaj - Trst ima poleg dosedanjih voz od 17. novembra 1920 še dva voza za Zagreb j. k., in sicer 1 spalnik in 1 voz I. in II. razreda. Odhod iz Dunaja vsako sredo ob 19. uri, prihod v Zagreb j. k. vsak četrtek ob 7. uri 32 min. V obratni smeri odhod iz Zagreba vsak torek ob 10. uri 2 min., prihod na Dunaj vsak torek ob 11. uri 40 min.

— Otvoritev telefonske centrale v Brežicah. Pri poštnem in brzojavnem uradu Brežic se je otvorila dne 26. oktobra tega leta telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet.

— Tujski promet v Zagrebu je tako velik, da so neprestano vsa javna in zasebna prenočišča ter javni lokali prenapolnjeni. Sodijo, da je dnevno v Zagrebu povprečno po 1000 tujcev.

— Častni doktorat podeli zagrebško vseučilišče poverniku za notranje posle Milanu Rojcu.

— Vlom v žalcu. V noči na 12. novembra 1920 je bil izvršen vlom v trgovino g. Vizovška v žalcu. Tatovi so odesli 35 kosov finega angleškega sukna zelenkaste barve, 5 kosov tankega volnenega zimskega sukna, 6 kosov modernega črnega blaga, 2 para štrang, 4 steklenice konjaka, steklenico pelinovca ter 400 kron drobiža po 1 in 2 kroni. Škoda se ceni na 182.000 K.

Ljubljanske novice.

Ij Zveza služkinj. Glavni odbor zveze služkinj ima sejo danes, 15. novembra ob pol 9. uri zvečer v prostorih Krekove proslave. Pridite tožno! — Odbor.

Ij Orlovsko akademijo priredi šentpeterski Orel v Ljubljani v nedeljo dne 21. novembra 1920 ob pol 8. uri zvečer v Ljudskem domu. Spored: Deklamacija, članske proste vaje za I. 1921, vaditeljske proste vaje za I. 1921, skupine, Preljubno veselje, o kje si doma? (Ples), Rdeči cvetovi (travnje), govor (brat Fr. Terseglav), Iskalci luč (Alegorija). K vdeležbi se toplo priporoča.

Ij Premog. Stranke, ki imajo karto A ali B bivše ubožne akcije, dobe na nakaznico mestnega magistrata za vsako rod-bino po 200 kg premoga za 20 K. Vse stranke z izkaznico A in one stranke z izkaznico B, kojih rodbinsko ime pričena z A ali B, se naj zgledajo v sredo, one z začetno črko C, Č in D v četrtek, s črko E, F, G, H in I, J, K v soboto pri mestnem magistratu.

Ij Preskrbite si pravočasno vstopnice k Orlovski akademiji v Ljudskem domu dne 21. novembra. Ker je akademija namenjena le odraslim, se otrokom ne bodo izdale vstopnice. Za mladino se pripravljajo posebna akademija. Radi reda in mirnosti med proizvajanjem se ne pripusti mladim letnim osebam vstop v gledališčno dvorano. Pa tudi vsled pomanjkanja prostora odsvetujemo staršem jemati otroke k orlovski akademiji.

Razne novice.

Ij Stanovanjska kriza po vsem svetu. Dopisnik »Daily Newsa« piše, da na svojem popotovanju po Evropi ni našel niti v enem mestu stanovanja, s katerim bi bil zadovoljen. V Parizu je moral prenočiti v sobi za kopanje, četudi je več dni preje v istem hotelu rezerviral sobo. V Barceloni sploh ni mogel dobiti stanovanja. V Madridu je dobil komaj po protekciji mal kotic, kamor se je stisnil. V Lisaboni je moral prenočevati pod stopnicami, v Milanu je prenočeval v neki čitalnici. Na Reki je predremal noč v kavarni, v Bukarešti se je trudil 48 ur, da je našel posteljo v prostoru, kjer je spalo še več drugih popotnikov. Cela Evropa je podobna velikanski kolodvorski čakalnici.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«. Tiska »Jugoslovenska tiskarna« v Ljubljani.